

De câte feluri este ritmul?

Activități integrate la Muzeul de Artă Populară Dr. Nicolae Minovici

Muzică și mișcare, Arte vizuale și abilități practice, Dezvoltare personală

Clasele pregătitoare, I și a II-a

Muzică și mișcare

Subiectul lecției: *Jocuri ritmice*

Conținut muzeal

Ritmul este un element sonor, vizual sau chiar tactil, temporal sau în legătură cu activitatea fizică, cu munca și funcționarea corpului uman, prezent în nenumărate aspecte ale vieții oamenilor. Ritmul cardiac îl ajută pe medic să stabilească starea de sănătate, ritmul tobelor era folosit în bătălii să-i ajute pe luptători să se coordoneze. Ritmul muzical și cel coregrafic ne ajută să ne coordonăm mai bine mișcările corpului, iar ritmul vizual ne educă privirea în diverse moduri. Fără un ritm temporal nu am avea sărbători, fără ritm astronomic nu am avea recolte și lună plină. Fără ritm nu am respira sau dormi. De aceea, ar fi mai potrivit să spunem că ritmul nu se învață, ci se conștientizează. La nivel vizual, un spațiu muzeal este locul perfect în care ritmul poate ieși la iveală.

La Muzeul de Artă Populară Dr. Nicolae Minovici veți descoperi alături de copii foarte multe tipuri de ritm vizual, dar puteți integra și ideea de ritm muzical și sonor provocându-i pe copii să se lase inspirați de elemente vizuale concrete.

Un tip de ritm vizual discret pe parcursul vizitei la muzeu, dar prezent aproape în fiecare încăpere a *Vilei cu clopoței*, este brâul care înconjoară de fiecare dată tavanele decorate. A fost dorința colecționarului ca acest motiv decorativ repetitiv, inspirat de obiectele din muzeu să acompanieze vizita noastră prin încăperi. O activitate antrenantă pentru copii este să identifice sursele de inspirație pentru brâu.

Planșa 1

Activitate

Jocurile motrice dezvoltă atenția și concentrarea. Prin repetarea unui șablon ritmic alternat, copiii își dezvoltă capacitatea de coordonare, lateralitatea și simțul audiomotor controlându-și corpul în timpul mișcării și gândind fiecare gest. Folosiți brâul pictat al sălilor de muzeu sau orice alte obiecte decorative ale căror motive decorative se repetă ritmic pentru a crea alături de copii un cod sonor în legătură cu cel vizual.

Material ajutător pentru învățător: <https://fb.watch/cZVxoaJAQh>

muzeul

clasele

aria curriculară/ disciplina

CP, I, II III, IV

AVAP

DP

MM

Pornind de la un cod formă - sunet, reproduceți ritmic, din sunete create de voi, ritmul desenelor care compun motivele decorative de pe obiectele decorative pe care le vedeți în obiectele de patrimoniu expuse în Sala de mâncare a Muzeului de Artă Populară Dr. Nicolae Minovici.

linie dreaptă - tropăit

linie șerpuită - plesnit din degete

punct - o bătaie din palme

pasăre - imitarea sunetului unei păsări

cruce - combinație de o bătaie din palme, un tropăit și o altă bătaie din palme

floare - sâsâit

Fiți creativi și inventați un cod propriu!

Încercați să redați cât mai rapid fiecare cod!

Căutați o țesătură în muzeu care să conțină elementele codului.

Dicționar

În această sală sunt prezente foarte multe tipuri de obiecte pe care astăzi nu le mai găsim deloc sau sub aceste forme în casele majorității oamenilor. Iată câteva!

Pristolnicul: o șampilă sau un sigiliu cu care se poate imprima pe pâine semnul crucii.

Strachina: este un vas asemănător unui bol, realizat din argilă și apă, ars în foc. Strachina era nelipsită de pe masa țăranilor, dar era folosită și în multe dintre ritualurile acestora.

Tiparul de caș: se mai numea popular și *păpușar* și era un obiect din lemn folosit pentru a realiza figuri din caș, o varietate de brânză dulce. Flăcăii de la stână le ofereau fetelor din sate atunci când coborau din munți toamna cu oile.

Tipar de caș - planșa 2

Strachină

Arte vizuale și abilități practice

Subiectul lecției: *Desenează muzica*

Conținut muzeal

La Muzeul de Artă Populară Dr. Nicolae Minovici se pot vedea obiecte de ceramică care provin de la multe ateliere de olărit active acum o sută de ani în București sau în restul țării. Această vază de lut provine de la unul din atelierelor moderne de ceramică care au funcționat în zona Podul Băneasa, active în perioada respectivă în preajma muzeului.

Planșa 3

Vaza de lut, pictată și smălțuită, prezintă o ornamentică specială: motivele antropomorfe în relief sunt redată în mișcare, în dansul horei. Pe fundul acestei piese de artă decorativă se află o ștampilă cu ajutorul căreia identificăm numele producătorului, Gheorghe Niculescu, artistul care a contribuit de altfel la producerea mozaicului Fântâniei Miorița din fața vilei Minovici, după design-ul Miliței Petrașcu. (Planșa 2)

Motivul horei este dispus circular pe burta vasului, respectând forma circulară în care e jucat dansul la nunți sau la sărbători. Încă de la intrarea în muzeu, în vestibul, vizitatorii nu trebuie decât să ridice privirea către lampa electrică pe care se întrezărește același motiv. Mai departe, în întreaga expoziție întâlnim farfurii, cance, ploști etc., produse la alte centre moderne de ceramică, cum ar fi cele ale Atelierelor Domeniilor Coroanei, Troița sau Frații Tompa.

Motivul horei este reprezentat de șase siluete feminine și patru siluete masculine care se țin de mână, în cerc, formând dansul horei. Pentru decolajul acestor vase sunt dispuse și motive vegetale și geometrice.

Ritmul este prezent pe multe vase și obiecte circulare din muzeu, dar nu numai. Priviți alături de copii sobele acoperite cu cahle ceramice și descoperiți ritmul formelor, precum și ruperea de ritm din loc în loc.

Dicționar

Cahla este o placă din lut ars folosită pentru decorarea sobelor din teracotă. Numele provine din limba germană, de la cuvântul *kachlen* care înseamnă *placă*. În România s-a răspândit meșteșugul producerii cahlelor mai cu seamă în Transilvania, unde cele mai des întâlnite motive decorative folosite pentru înfrumusețarea acestora erau lealea și buchetul de flori.

Planșa 4

Activitate

Artele comunică între ele atunci când ne propunem să experimentăm și să fim deschiși. Una dintre cele mai plăcute activități care asociază două arte între ele este atunci când desenăm muzica.

Am descoperit hora în desenele meșterilor populari de pe vremuri. Dar cum ar arăta hora desenată de fiecare dintre voi, inspirați de muzica veche românească?

Sugestie de fragment muzical: <https://www.youtube.com/watch?v=O8qZuVpT5-4>

Folosind linii și puncte de diferite mărimi și grosimi puteți desena orice, fiecare semn grafic are un sunet, fiecărui rând melodic sau fiecărei fraze muzicale îi corespunde o linie sau un simbol pe hârtie, astfel încât să rezulte o lucrare artistică.

Descrieți ritmul muzicii pe care o ascultați în timp ce desenați: tare, încet, rapid, trist, vesel, lent, jucăuș, plictisitor, provocator, melancolic etc. Apoi pe cel al obiectelor din muzeu care vă plac ce mai mult.

Ce titlu s-ar potrivi fiecărui desen?

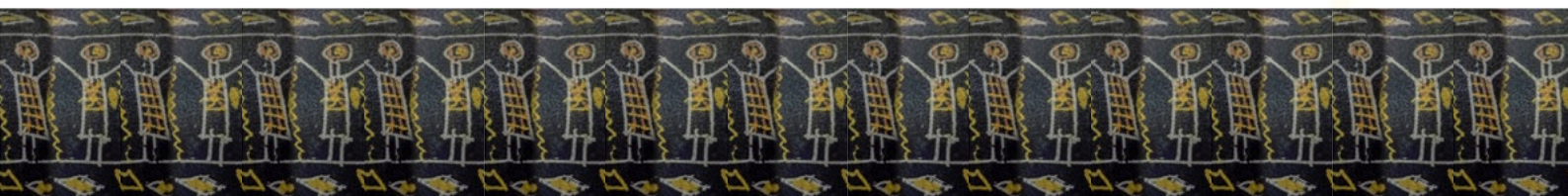
Material ajutător pentru învățător:

<https://youtu.be/yBqPASLnMlY> - music draw – J.

Ph. Rameau - Rondo

Dicționar

Rondelul este o poezie sau un cântec. El a fost inventat acum câteva sute de ani în Franța unde se numea *rondeau*. Ritmul repetitiv al rondelului rezultă din corespondența sunetelor. La fel ca într-un motiv decorativ precum brâul, care este pictat în partea de sus a pereților din muzeu, rondelul reia aceleași sunete și le transformă într-un tipar.

Dezvoltare personală

Subiectul lecției: *Ce stare îmi dă ritmul?*

Conținut muzeal

Priviți și descoperiți ritmul în elementele grafice de pe ulcioarele de nuntă din colecția N. Minovici. Vă amintiți cum se numește în arta plastică o figură care se repetă într-o compoziție? (modul)

Ulciorul de nuntă era folosit la sat pentru a îndeplini diverse ritualuri specifice nunții: chemarea invitaților, alegerea nașilor ceremonia mesei sau uniunea celor două familii prin două ulcioare diferite așezate în fața mirilor.

Timpul nu este doar un ritm alcătuit din zile și nopți, ci și oportunități de schimbare în bine a propriei vieți sau a celorlalți. Nicolae Minovici nu a fost doar un medic legist important în istoria medicală a țării noastre, nu a fost doar un colecționar extrem de generos care și-a donat întreaga colecție alături de o casă construită special pentru a deveni muzeu. Nicolae Minovici a fost și unul dintre cei mai mari filantropi cunoscuți ai țării. Pe vremea sa, casa era însoțită de o grădină foarte mare unde erau cultivate fructe și legume. Ele ajungeau la copiii și bătrânii fără casă din oraș. A înființat un orfelinat unde copiii orfani aveau parte de casă și școală gratuită și un azil pentru bătrâni. Dacă ne uităm la viața acestei personalități extraordinare, am putea să ne întrebăm pe bună dreptate când a avut timp să facă toate aceste lucruri. Poate tot ritmul ne poate oferi o explicație.

Activitate

Copiii vor fi împărțiți în grupuri mici și vor prezenta între ei ce ritmuri vizuale au creat la activitatea de educație plastică și ce stare le-au sugerat propriile lor creații.

Discuția va fi condusă de către învățător mai departe către alte tipuri de ritm care țin de o viață sănătoasă și de o dezvoltare a personalității armonioasă. Se vor prezenta câteva informații despre personalitatea lui Nicolae Minovici și activitatea sa filantropică, iar copiii vor fi invitați să creeze printr-un desen, în scris sau verbal un ritm alcătuit de data aceasta nu din elemente sonore sau vizuale frumoase, ci din fapte.

Cum ar arăta în opinia copiilor un ritm armonios de activități pentru dezvoltarea unei personalități frumoase: o dată pe săptămână îmi voi ajuta vecina în vârstă, o dată la trei zile voi uda florile, de două ori pe zi îmi hrănesc animalul de companie, în fiecare duminică petrec timp cu familia, cel puțin o dată pe lună citesc o carte, în fiecare zi încerc să învăț ceva nou etc.